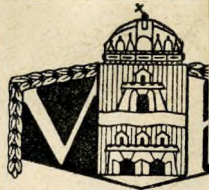

Rudapestre vonatkozó újságcikkek

A FÖLDALATTI BUDAPEST

Írta: KADIC OTTOKÁR dr.

c. egyetemi rk. tanár, a Magyar Barlangkutató Társulat ügyvezető elnöke

Forrás:

Nagy-Budapest 1930 IV. 19

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

551.44

Hely

Idő

"1940"

Személy

Helyszám

A barlangokról írt népszerű közleményeimben ismételve utaltam arra hogy Székesfővárosunk barlangok szempontjából a világ legszerencsésebb városa. *Sohol a világon nincs nagyváros, amelynek területén annyi és olyan különböző jellegű barlangja volna, mint Budapestnek.*)*

A Várhegyi Barlang

A legrégebben ismert barlang a *Várhegyi barlang*. Ezt már a török hódoltság óta emlegetik, barlangvölgytát azonban csak nemrég ismertük fel. Régóta tudjuk, hogy a Vár májdnem minden házának egy-egy többemeletes pincéje van, a legmélyebb pedig sziklák között fekszik. Ezek az úgynevezett *török- vagy sziklapincék*. Amikor az 1931. év végén több ilyen pincét meglátogattam, legnagyobb meglepetésemre azt láttam, hogy ezek az ódon helyek tulajdonképpen nem is pincék, hanem *természetes mésztufaüregek, vagyis barlangok*.

Amikor a budavári barlangpincéknek tudományos, idegenforgalmi és légvédelmi nagy jelentősége kiderült, minden erőmmel arar töreked-

tem, hogy a Székesfővárosnak ezt a felbecsülhetetlen értékű kincsét felkaroljuk, feltárjuk, rendezzük és idegenforgalmunkba bekapcsoljuk. Közel másfélévi utánjárás, sok előadás és cikkírás után végre sikerült az ügyet tető alá hozni. A budavári barlangpincék történetében nagy fordulat állott elő, amikor a Székesfőváros azok feltárását, rendezését és kezelését a Magyar Barlangkutató Társulatra, mint az erre legilletékesebb társadalmi szerve bízta.

Társulatunk a rendelkezésére állott anyagi eszközökkel mindent megtett, hogy ezt a páratlanul álló látványosságot a mai kor követelményeinek megfelelően a tudomány és idegenforgalom szolgálatába állítsa. Egyelőre az eddig feltárt szentháromság-utcai szakaszt teljesen rendeztük, megfelelően kivilágítottuk és *Várhegyi barlang* néven kezelésbe vettük. Az előjárásági felső ódon pincékben *barlangtani gyűjteményt állítottunk fel*, elsősorban azókból a régiségekből, amelyeket feltárás közben találtunk; másodsorban más fővárosi és hazai barlangokból eredő őslénytani és kőzettani anyagot mutatunk be.

A rózsadomb-zöldnádi barlangok

A Székesfőváros tulajdonképpen barlangvidéke a *rózsadomb-zöldnádi barlangparkja*. Idetartozik *három nagykiterjedésű, páratlanul álló, látványos barlang*, nevezetesen a Pálvölgyi, a Szemlőhegyi és a Ferenc-hegyi barlang.

A Pálvölgyi barlang

Az említett barlangok közül a legrégebben ismert és legjobban rendezett a *Pálvölgyi barlang*. Ezt turisták fedezték fel 1904-ben s azóta is turisták foglalkoznak nagy buzgósággal ezzel a barlanggal. Újabban a főváros anyagi támogatásával sikerült a barlang legszebb részeit körforgalom alakjában újra rendezni és a nyilvánosság részére hozzáférhetővé tenni.

A barlang bejáratánál sok érdekes tüneményt mutathatunk be az érdeklődő közönségnek. Mindjárt a bejáratban, a barlang falán kisebb kivágásokat látunk, amelyeket a víz, kémiai hatásánál fogva, oldott ki. Leérve a Lóczy-terembe, hatalmas hasadékokat látunk magunk fölött, kitöltve hévízforások elmállott, elkovásodott anyagával. Ez anánk a bizonyítéka, hogy a barlangot az óskorban meleg vizek árasztották el. A barlang mélyebb részeiben mindenütt *pompás cseppkőképződmé-*

tunk le. Onnan magas, hosszú folyosóba érünk, ahol tisztán látjuk a folyóvíz mechanikai hatását, több egymásföle sorakozó *ösmeder* alakjában. A folyosó végén számos betónlépcsőn megyünk fel járatunk legszűkebb részébe, ahol szűk, meredek hágsókon a magasba emelkedünk, hogy azután az újabban rendezett részeken át visszatérjünk kiinduló helyünkre, a Lóczy-terembe.

Az ismertetett rendszeresített barlangbemutató körforgalom bejárása félórát tart s valóságos élmény. Ez azonban kicsi része a közel egy kilométer hosszú barlangnak. *Vannak* részek, amelyek könnyű szerrel bejárhatók, de a nyilvánosság számára még nincsenek rendezve és kivilágítva, vannak azután olyan nehezen megközelíthető szakaszok is, amelyeket csak sziklamászásban gyakorolt turisták járhatnak be.

nyekben és falbekéregzésekben gyönyörködhetünk. A barlangnak egyik legmélyebb s egyszersmind leglátványosabb csarnokszerű ürege a Színház, ahová számos lépcsőn ju-

*) Lásd a *Nagy-Budapest* március 22-i számában *«Nincs, aki mondja: Szezámtárulj?»* címmel megjelent közleményünket.

A barlang egy régi, abbahagyott kőfejtő oldalában fejlődött. Ez mai állapotában az emberi kultúrának valóságos csúfsága, tátongó seb a Látóhegy oldalában. *De ha megfelelően rendezzük, a sziklák közötti termőtalajt jellegzetes karsztnövényekkel beültetjük és befásítjuk, akkor ezt a csúnya óriásgödört a székesfőváros legvonzóbb kiránduló érdekességévé varázsolhatjuk.* Maga a kőfejtő fővárosunk egyik legtanulságosabb földtani feltárása, ahol a kőzetek rétegezése, az ezeket átszelő sok hasadék és fejlődésnek indult üreg alapján szemléltetően meg tudjuk magyarázni a barlangok keletkezését. Ha pedig a fentemlített parkozást is megvalósítjuk, nemcsak érdekes, mélyenfekvő, növényekkel beültetett óriási sziklakertet kapunk, hanem tanulságos, a maga nemében egészen különleges, karsztos fűvészkertet is létesítünk.

A Szemlőhegyi barlang

A rózsadomb-zöldmáli barlangvidék második nevezetes barlangja a Szemlőhegy oldalában, Miklóssy Géza gyógyszerész telkén nyílik. Ezt 1930-ban telekredezés közben, az ottani márgalapok robbantása közben fedezték fel. A barlang járatai mészkő- és márgarétegekben egymást keresztező számos hasadék mentén fejlődtek, s amikor ezek olyan szélesek lettek, hogy bennük patak folyhatott, megindult a víz romboló munkája. Ott, ahol a barlangi patak medredének lejtő járatokban folyt, örvénylő mozgásával az oldalakat, sőt helyenként a mennyezetet is üstszerűen kivájta.

A barlang legérdekesebb tüneményei közé tartoznak a benne található, nagymennyiségben kifejlődött mészrózsák. A barlang falait ugyanis gyönyörű szép, kelvirágra és mohára emlékeztető mészképződmények fedik. Ilyen mészrózsák néhol a barlang alját, sőt ott, ahol a járatok alacsonyak, a mennyezetet is bevonják. A mészrózsák színe fehér, halványsárga vagy szürke. Szembetűnik, hogy ezek a képződmények az összes barlangrészekben csak bizonyos szintig érnek, ezenfelül a falak teljesen meztelenek. Azt is megfigyeltük, hogy ezek a kelvirágszerű képződmények annál vastagabbak és dúsabak, minél lejjebb vannak. A szóban levő mészrózsák barlangunkban olyan nagy mennyiségben jelentkeznek, mint sehol másutt a világon, s barlangunkat azért páratlanul álló

fabian - férfi
cipő
 kézzel varrott
 freudenberg **42-**
 IV., Dácsi utca 19.

látványossá avatják. Ha összeadjuk az összes járatok hosszúságát, akkor kitűnik, hogy a barlang teljes hosszúsága megközelíti a 600 métert.

A Ferenchegyi barlang

Több év előtt a Ferenchegyén csatornaépítés közben fedezték fel ennek a vidéknek a harmadik üregét, a Ferenchegyi barlangot. Ennek a kialakulása is az előzőleg ismertett két barlanghoz hasonlóan, egymást keresztező hasadékok mentén történt, azzal a különbséggel, hogy a folyóvíz kivájó hatása itt kevésbé érvényesült. Ennélfogva ennek a barlangnak a járatai nem bővílhetnek eléggé ki, s ezért nehezen járhatók. *Mészrózsák itt is fejlődtek, de korántsem abban a gazdaságban, mint a Szemlőhegyi barlangban.*

A Székesfőváros rózsadomb-zöldmáli vidéke a barlangoknak valóságos eldoradoja. Az ismertett barlangok ennek a kerületnek olyan különleges, kifejezett jelleget kölcsönöznek, amilyent egyetlen európai nagyváros se tud felmutatni. Ha az ismertett barlangokat kellőképpen rendezzük, a közbeeső utakat fásítjuk és közöttük a megfelelő közlekedést létrehozzuk, olyan barlanglátogató forgalmat teremthetünk itt, hogy az idegeneknek már csak ezért a különlegességért is érdemes lesz Székesfővárosunkat felkeresni.

Amikor az idegen napokon át már végignézte fővárosunk építkezési és művészeti remekeit, amikor már végigjárta összes gyűjteményeinket és képtárainkat, s amikor már eleget gyönyörködött fővárosunk páratlanul szép tájképeiben, valóságos meglepetés- és pihenésszámba megy majd számára, ha a föld alá is elvezetjük, s ott fél napig olyan természeti látványosságokban gyönyörködhetik, amilyeneket a világ egyetlen más nagyvárosában sem talál.